

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 974

van **GWENNY DE VROE**

datum: 2 september 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Durme - Waterkwaliteit en visbestand

De rivier de Durme is ongeveer 23,6 km lang en is bevaarbaar stroomopwaarts tot Hamme voor schepen tot 300 ton. Hij ontstaat uit de samenvloeiing van de Moervaart en de Zuidlede in Daknam en mondt bij Tielrode uit in de Schelde. De talrijke meanders tussen Waasmunster en de monding zijn afgesneden.

1. Wat is voor de Durme de kwaliteitsverbetering of -verslechtering van het water (fysico-chemische en biologische kwaliteit) voor 2020 of kan de minister de meest recente beschikbare gegevens en cijfers meedelen?
2. Welke vooruitgang verwacht men de komende jaren? Wanneer wordt een optimaal niveau van de waterkwaliteit verwacht?
3.
 - a) Op welke plaatsen is het visbestand op de Durme het grootst en op welke plaatsen bijna onbestaand en dit voor 2020 of kan de minister de meest recente beschikbare gegevens en cijfers meedelen?
 - b) Kan de minister dit vergelijken met vorige afvissingen?
 - c) Zijn er tijdens deze verschillende afvissingsperiodes (merkwaardige) nieuwe vissoorten waargenomen en zo ja, welke?

ANTWOORD

op vraag nr. 974 van 2 september 2020

van **GWENNY DE VROE**

1. De Durme omvat zowel de tijgebonden Durme stroomafwaarts van de dam te Lokeren die uitwatert in de Schelde, als de niet-tijgeboden Durme die onderdeel vormt van het waterlichaam Moervaart en uitwatert naar het Kanaal Gent-Terneuzen.

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese kaderrichtlijn Water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed.

Het meest recente jaar waarvoor alle meetgegevens volledig afgewerkt en beschikbaar zijn is 2018. Deze gegevens zijn ook verwerkt in de ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. Daarom geven we 2018 als meest recente toestand weer in de hierna volgende vergelijking van de meetgegevens.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: stikstof, fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) van de Getijdedurme is zowel in 2015 als in 2018 slecht. De Moervaart scoorde ontoereikend in 2015 en slecht in 2018. Details voor de verschillende deelparameters over de verschillende jaren staan in het tabblad "FC" van Bijlage 1.

De totale biologische waterkwaliteit voor 2015 is goed voor de Durme. In 2018 krijgt de Durme daarentegen ontoereikend als totale biologische beoordeling. Aangezien de lagere score in 2018 veroorzaakt wordt door het biologisch kwaliteitselement macro-invertebraten waarvoor enkel in 2018 gegevens beschikbaar zijn, zijn de eindbeoordelingen voor beide jaren moeilijk vergelijkbaar voor dit waterlichaam. In de Moervaart is de totale biologische beoordeling zowel in 2015 als in 2018 ontoereikend. De gegevens waarop deze beoordelingen zijn gebaseerd, zijn te vinden in het tabblad "Bio" van Bijlage 1. Meer details en alle biologische waarnemingen voor deze waterlichamen zijn te vinden in het tabblad "Bio detail" van dezelfde bijlage.

In Bijlage 1 zijn tevens de overeenkomstige gegevens te vinden voor alle andere Vlaamse waterlichamen.

2. De Getijdedurme wordt in het bekkenspecifieke deel voor het Benedenscheldebekken van het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 geprioriteerd als een waterlichaam klasse 4, de goede ecologische toestand wordt vooropgesteld in 2033 of erna van zodra natuurlijk hersteld, mits uitvoering van de acties opgenomen in het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 en 2028-2033.

Afwaarts wordt de waterkwaliteit sterk bepaald door de tijwerking van de Schelde. Opwaarts wordt het peil nog steeds bepaald door het tij in de Schelde, maar de kwaliteit van het water is er bepaald door het water dat er vanuit zijbeken, vanuit de Moervaart en vanuit de RWZI in terecht komt. In het bovenstroomse deel van de Getijdedurme, alleszins in de eerste 5 km, treedt er geen of minimale menging op met water vanuit de Schelde.

Uit modelmatige analyses blijkt dat de goede toestand voor de Durme haalbaar is, mits het nemen van de nodige maatregelen. Hierbij denken we in eerste instantie aan het rivierherstelplan van de Durme, maar ook de belangrijke renovaties aan de RWZI's Hamme en Lokeren zullen een positieve impact hebben. De huidige probleemparameters voor de Getijdedurme zijn fosfor, geleidbaarheid en macro-invertebraten. Waterplanten, fytoplankton en vis scoren goed.

De Getijdedurme wordt quasi over haar volledige loop geflankeerd door het habitatrichtlijngebied 'Schelde-en Durmeëstuarium van de Nederlandse grens tot Gent'. Het Sigmaplan voor de Durme wil de rivierdynamiek terug in evenwicht brengen met de omgeving en omvat een pakket maatregelen die de rivier beveiligen tegen overstromingen én de natuur herstellen. Het Sigmaplan voor de Durme omvat de aanleg van een nieuw gecontroleerd overstromingsgebied, ontpolderingen en wetlands.

De Moervaart wordt in het bekkenspecifieke deel voor de Gentse Kanalen van het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 geprioriteerd als een waterlichaam klasse 4, de goede ecologische toestand wordt vooropgesteld in 2033 of erna van zodra natuurlijk hersteld, mits uitvoering van de acties opgenomen in het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 en 2028-2033. De huidige fysicochemische probleemparameters voor de Moervaart zijn fosfor, geleidbaarheid en zuurstof. Voor de biologie is de toestand van het visbestand, macrofyten, fytoplankton en fyto-benthos nog te verbeteren. Macro-invertebraten scoren goed.

Afwaarts wordt de waterkwaliteit van de Moervaart voor een deel bepaald door de waterkwaliteit van het kanaal Gent-Terneuzen. Vooral in droge periodes is dit het geval. Meer stroomopwaarts wordt de waterkwaliteit van de Moervaart beïnvloed door de waterkwaliteit van de zijlopen. De voornaamste zijwaterlopen zijn de oppervlaktewaterlichamen van de Zuidlede, de Langelede, het kanaal van Stekene en de Grote Astbeek.

De goede toestand is haalbaar mits het nemen van de nodige maatregelen. Hierbij denken we bv. aan de verdere sanering van ongezuiverde huishoudelijke lozingen in het gebied. Zo worden de Zwaanaardestraat, Puiveldestraat, Marktstraat en Kruisstraat in Sint-Niklaas voorzien van riolering. Het opwaartse stuk van de Molenbeek, een zijwaterloop van het kanaal van Stekene is grotendeels ingebuisd en zal opnieuw in open bedding worden aangelegd waarbij afvalwater van de beek gehaald wordt. In het project Moervaartvallei wordt het watersysteem meer robuust gemaakt. Het project omvat tal van maatregelen die het risico op schade door overstromingen verminderen, een geïntegreerd peilbeheer in functie van landbouw en natuur nastreven en de ecologische waarde van het watersysteem verhogen onder meer door realisatie van groenblauwe verbindingen langsheen de Moervaart en Zuidlede.

3. a) De Durme werd in het voorjaar en de zomer van 2020 bevist nabij de Mirabrug en in Zele. Er worden dubbele schietfuiken geplaatst en de gevangen vissen worden gemeten en gewogen waarna ze terug in de Durme worden uitgezet. In het najaar is er nog een afvissing gepland. Op basis van de jaargegevens kan de ecologische toestand van de Durme worden bepaald. Mits enige voorzichtigheid is de toestand ontoereikend in 2020. Dat komt vooral omdat gespecialiseerde paaiers ontbreken in de vangsten. In 2020 vingen we vooral bot, blankvoorn en snoekbaars. Paling en brasem zijn ook in grote aantallen aanwezig in de Durme (Bijlage 2).
- b) Vergeleken met resultaten voor 2020 stellen we vast dat de Durme slechts eenmaal matig scoorde (in 2010). De ecologische toestand berekend op basis van de visgemeenschap is meestal ontoereikend. Het aantal soorten jaarlijks gevangen varieerde tussen 11 en 21 (voor de periode 2004 tot en met 2013); in

totaal vingen we er sinds het begin van de afvissingen 28 soorten. De meest gevangen soort in de periode voor 2020 was brakwatergrondel gevolgd door spiering, blankvoorn en driedoornige stekelbaars. We vingen altijd vis op alle locaties die ooit werden bemonsterd.

- c) Opmerkelijke vangst is de afvissing van alver. Verder werden in april/mei 2020 voor het eerst paaiende finten gezien in de Durme. Sinds 2014 worden ieder jaar paaiende finten (meivis) in de Zeeschelde waargenomen. De aanwezigheid van fint, zeebaars, spiering en bot toont aan dat de Durme functioneert als opgroeigebied van deze soorten.

BIJLAGEN

1. Detailgegevens Durme
2. Het aantal individuen gevangen in de Durme in het voorjaar en de zomer van 2020